

Aloite: Itsensätyöllistäjien oikeudellista asemaa on parannettava

“Koska olet yrittäjä, sinulla ei ole oikeutta työttömyysturvaan. Yrittäjänä kannattaa säästää tuloista rahaa, joka toimii puskurina huonoina aikoina.” Nämä sanat saattavat kuulostaa pienituloisen itsensätyöllistäjän korviin tutuilta. Itsensätyöllistäjän käsitettä voidaan Tilastokeskuksen mukaan käyttää kokoavana terminä neljästä alaryhmästä: 1) yksinyrittäjät (pois lukien maatalousyrittäjät), 2) ammatinharjoittajat, 3) freelancerit ja 4) apurahansaajat.

Itsensätyöllistäminen on nouseva ilmiö Suomessa. Työmuoto mahdollistaa joustavuuden siinä, mitä työtä ihminen tekee, milloin ja miten. Itsensätyöllistämisen käänköpuoli ilmenee usein kuitenkin siinä vaiheessa, kun työtä ja tuloja ei ole tarpeeksi.

Vuonna 2016 julkaistussa Suomen Yrittäjien “Yksinyrittäjäkyselyssä” neljäsosa yksinyrittäjistä ilmoitti ansaitsevansa alle 1000 euroa kuukaudessa. Kyselyyn vastasi 2215 yksinyrittäjää. Pienituloisuuden rajana on pidetty Suomessa nettotuloina 1190 euroa kuukaudessa tai 14 300 euroa vuodessa kuluksikköä kohden. On käsittämätöntä, että meillä Suomessa on yrittäjiä, jotka elävät köyhyysrajan alapuolella.

Itsensätyöllistäminen ei selvästikään automaattisesti sovi nykyiseen sosiaaliturvajärjestelmäämme. Lisäksi Suomessa vaarana on se, että itsensätyöllistäminen vahvistaa olemassa olevia sukupuolittuneita jakoja työmarkkinoilla ja että esimerkiksi palvelusektorilla syntyy entistä enemmän matalan palkan “työpaikkoja”. Verkostoituneet ihmiset, joilla on erikoisosaamista, tulevat jatkossakin pärjäämään itsensätyöllistäjänä. Sen sijaan ne, joilla on hyvin yleisen tason osaamista, mahdollisesti kärsivät, ellei oikeudellista asemaa lähdetä määrätietoisesti parantamaan.

Itsensätyöllistäjien asemaa on parannettava tuntuvasti. Itsensätyöllistäjien asema on otettava huomioon kokonaisuutena sosiaaliturvan uudistamistyössä ja työttömyysturvan 300 euron suojaosuus on ulotettava kaikkiin tuloihin. Itsensätyöllistäjien järjestäytymisoikeutta on edistettävä ja työsopimuslain soveltamisalaa on laajennettava palkansaajiin rinnastettaviin itsensätyöllistäjiin. Lisäksi arvonlisäveron alarajaa on nostettava tuntuvasti. Myös itsensätyöllistäjille on turvattava oikeus lomaan.

Sosialidemokraattiset Nuoret ry esittää SDP:n puoluekokoukselle seuraavaa:

SDP asettaa tavoitteekseen kokonaisuudessaan itsensätyöllistäjien oikeudellisen aseman parantamisen. Tätä varten puoluehallitus laatii toimenpideohjelman, jossa se ottaa huomioon erilaisia itsensätyöllistäjien taloudelliseen ja oikeudelliseen asemaan liittyviä puutteita.